

POR

CARE SANTOS

edebé

PERISCOPIⁱ

POR

CARE SANTOS

POR

edebé

© Care Santos, 2019

Representada per l'Agència Literària Sandra Bruna

© Ed. Cat.: Edebé, 2019

Passeig de Sant Joan Bosco, 62

08017 Barcelona

www.edebe.com

Atenció al client: 902 44 44 41

contacta@edebe.net

Directora de Publicacions: Reina Duarte

Editora de Literatura Juvenil: Elena Valencia

Disseny de la col·lecció: Book & Look

Fotografia de coberta: Shutterstock

Fotografia de l'autora: Joan Cortadellas Huguet

1a edició, febrer 2019

ISBN: 978-84-683-4114-9

Dipòsit legal: B. 721-2019

Imprès a Espanya

Printed in Spain

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 45).

—I vostè, per què no demana els seus tres desitjos? —va preguntar Herbert White.

—Ja els he demanat. —El seu rostre va empal·lidir.

—I s'han complert?

—S'han complert.

—I ningú més no va demanar res?

—Sí, un home. No sé quins van ser els dos primers. El seu tercer desig va ser la mort.

La mà de mico
W.W. Jacobs

Segons les estadístiques, cada quaranta segons se suïcida algú en alguna banda del món. Vuit-centes mil persones l'any, una tercera part de les quals té entre quinze i vint-i-nou anys. El suïcidi causa moltes més morts que les guerres o els accidents de trànsit. Tot i que ningú ho diu. Ningú ho sap.

Hi ha persones que no volen parlar de segons quines coses. Prefereixen fer veure que no existeixen. Pensen que així les poden evitar, apartar-les de les seves vides. S'equivoquen. Desconèixer les coses no ens en deslliura. Només ens duu a cometre errors. El suïcidi és, entre altres coses, un gran error.

De vegades, les persones que volen suïcidar-se ho planifiquen durant molt de temps. D'altres ho decideixen en qüestió de segons. De vegades, avisen. D'altres, ho fan i prou.

Aquestes són algunes de les causes més freqüents: ruptura sentimental, problemes familiars, maltractaments, malaltia, sensació de soledat, depressió... No és gens estrany tenir pensaments suïcides: gairebé tothom n'ha tingut algun cop. Tot i que molt pocs ho han intentat. D'aquests, només un deu per cent ho

va aconseguir. D'entre els que fracassen, un u per cent ho tornarà a intentar abans d'un any.

Alguns suïcides burlen les estadístiques. La seva causa no és una de les més típiques, i ells tampoc ho són. Tenen una vida normal, fins i tot fàcil. Abans mai se'ls havia passat pel cap la idea de llevar-se la vida. Però de cop i volta passa una cosa que ho canvia tot.

La por.

Por de viure. Por de no suportar la vida. Por d'haver de suportar-la. Por de no saber com. Por de la por. Els fa més por viure que no pas desaparèixer per sempre.

Aquesta historia va d'una d'aquestes persones.

Aquesta historia va d'algú que no encaixa enlloc.

Contratemp

S'acostava Nadal i als carrers ja feia dies que
estaven il·luminats. Com cada tarda des de
feia quatre mesos, a tres quarts de set vaig sortir
del metro a la plaça Kennedy i vaig caminar
sense pressa cap al passeig de la zona alta, on
vivia l'Hugo. El seu edifici, que té una façana
modernista preciosa, ara tenia al davant una
bastida immensa: l'estaven restaurant. Abans
d'entrar-hi vaig enviar un missatge a la Xènia:
«Com va la tarda?». Va contestar de seguida:
«Avorrida d'estudiar bestioles microscòpiques».

Cinc minuts abans de les set, vaig saludar
el porter del bloc, que, com cada dia, em va
obrir la porta de l'ascensor i em va preguntar
si tot anava bé. Vaig dir-li que sí, com sempre.
Ara ja no m'estranyava la seva amabilitat, ni
el seu uniforme, ni aquell somriure permanent
que tant em va sorprendre el primer cop que
el vaig veure.

Dos minuts abans de les set vaig trucar al timbre del pis de l'Hugo. A l'altre costat vaig sentir les passes de l'Armand, el majordom. Es va obrir la porta i era allà, com cada tarda: amb l'uniforme, els guants blancs i l'aire seriós.

—Bona tarda, Èric. Passi —va dir, tal com feia sempre.

Després d'uns quants mesos encara no m'havia acostumat que em tractés de vostè. Se'm feia estranyíssim. Un cop l'hi vaig dir. Li vaig demanar que, si us plau, em digués de tu.

—M'estimo més no fer excepcions —va ser la seva resposta.

Mentre esperava, com de costum, que l'Armand tanqués la porta, vaig pensar que era estrany haver-me acostumat a allò. El primer cop que vaig entrar en aquella casa no podia parar de mirar-ho tot, com un mussol: els gerros, els marcs daurats, les catifes flonges, els guants blancs de l'Armand, la seva educació passada de moda... Em va semblar que entrava en un museu o en una pel·lícula. Un lloc on la gent tenia majordom. Res a veure amb el barri on vaig néixer.

Vaig caminar pel passadís fins a l'habitació de l'Hugo. Últimament, l'Hugo preferia rebre'm a la seva habitació. Deia que era com el seu castell, el seu espai, l'únic lloc on se sentia bé. Jo crec que també era l'únic lloc on aconseguia escapar una mica de la presència opressiva dels seus pares i on ho tenia tot controlat. Però aquell dia era diferent. Aquell dia l'Armand m'havia de dir una cosa.

—Avui anirem a la biblioteca —va anunciar, tallant-me el pas pel passadís i dirigint-se cap a les dues portes fosques i immenses per les quals s'entrava a la meva cambra preferida de la casa.

La biblioteca era força gran, sense llum natural, i les seves quatre parets estaven completament plenes de llibres. N'hi devia haver milers. També dos sofàs de pell fosca, una tauleta, una catifa amb dibuixos geomètrics i un llum. Va ser allà on vaig mantenir la meva primera entrevista amb l'Adela i el Jaume, els pares de l'Hugo, abans que no em donessin la feina.

L'Armand em va convidar a passar-hi. Res em semblava estrany encara, tot i que ho era.

Després de tantes setmanes anant a aquella casa cada tarda, sense faltar-ne ni una, ja sabia que de vegades els pares de l'Hugo tenien ocurrències estranyes. Vaig pensar que es tractava d'una de les seves entrevistes sorpresa. Potser els interessava saber si trobava més animat el seu fill, més optimista. O potser havien de dir-me alguna cosa. En aquelles entrevistes acostumaven a mostrar-se molt agraïts amb mi, per «fer l'esforç de ser amic de l'Hugo», deien. Jo sempre responia el mateix: que no era cap esforç, per més que el seu fill de vegades tingués un caràcter insuportable. «L'únic que l'Hugo necessita és temps», els repetia. Llavors somreien, amables, tristos, i em preguntaven si creia que amb el pas dels anys l'Hugo podria arribar a ser l'ombra del que era abans de... Aquí s'aturaven, es miraven amb tristesa, callaven. En aquella casa els silencis eren una companyia habitual. Jo en sé molt, de silencis.

L'Hugo és cec. Quan vaig començar a llegir per a ell, tenia disset anys i era la persona més infeliç que he conegut mai. També la més desagradable. La seva vida es dividia en dies desagradables i dies silenciosos. Els dies des-

agradables estava empenyat amb tot: amb les circumstàncies, amb la gent, amb ell mateix, amb els seus pares... Estava impossible, feia veure que no s'adonava com les seves paraules ofenien els altres. Els dies silenciosos no deia ni un mot. Contestava a tot arronsant-se d'espatlles, no demostrava interès per res de res, només per tancar-se en ell mateix i maleir tota la humanitat.

Jo el comprenia.

Un parell de cops vaig dir a l'Adela i al Jaume que l'Hugo, com tothom, necessitava llibertat. Als disset anys no pots dependre dels pares per a tot o et tornes boig. Necessitava guanyar confiança, valer-se per ell mateix, trobar altres coses a fer, llançar-se a l'aventura, conèixer altra gent, potser practicar algun esport. Es limitaven a somriure amb aquella tristesa infinita i a dir: «Gràcies pel teu interès, Èric, però no pot ser. L'Hugo mai més podrà tornar a tenir una vida normal i tots ho hem d'assumir».

Ningú pot viure completament mancat de llibertat. Menys encara després d'haver conegut la llibertat absoluta.

Però tornem a la tarda propera a Nadal en què l'Armand, el majordom, em va fer passar a la biblioteca i va tancar la porta. Em va sorprendre trobar l'estança deserta i a les fosques. Ell va encendre el llum i es va quedar dret i encarcarat enmig del dibuix geomètric de la catifa.

—Hem tingut un contratemps —va dir, formal com sempre, i va esperar la meua reacció. Com que no vaig fer res, perquè era impossible imaginar-me què volia dir amb tan poca informació, va continuar—: Avui no és necessari que es quedi, Èric. L'Hugo no és a casa. Avui no hi haurà sessió de lectura.

Allò era estrany. Quan els pares de l'Hugo em van contractar, una de les condicions que van posar-me va ser que no faltés a la feina ni un sol dia. Abans que jo pogués contestar res, o mostrar-li la meua sorpresa, el majordom va continuar:

—Per descomptat, li pagaran el dia d'avui. No eren els diners, el que em preocupava.

—Què ha passat? —vaig fer.

Va arrufar els llavis. Estava clar que no li agradava la idea de donar-me explicacions. El

vaig mirar fixament. Ell va apartar la mirada i va dir:

—Un accident.

—L'Hugo ha tingut un accident? —va fer que sí lentament amb el cap—. De quina mena?

—No puc dir-li res més.

—On és?

—A l'hospital.

—A quin? Puc anar-lo a veure?

—No dispo d'aquesta informació. A més a més, els senyors no creuen adequat que rebi visites, de moment.

—I l'Hugo, què n'opina?

—Em temo que el que n'opini l'Hugo no és rellevant, en aquest cas.

«És clar, com de costum», vaig pensar, sentint una tristesa i una ràbia enormes. Vaig recordar la nit anterior. Vaig llegir vuit capítols a l'Hugo, i els vam comentar. Semblava que tenia més ganes de parlar que de costum. Quan vaig marxar, ens vam acomiadar fins l'endemà. Ell em va fer una encaixada de mans. Abans mai ho havia fet. Em va semblar un bon senyal, un petit avançament. I just

unes hores després havia passat una cosa que semblava greu. De vegades la vida té un sentit de l'humor que no s'entén.

—Entesos —em vaig resignar—. Tornaré demà.

—Demà tampoc hi haurà sessió de lectura —va dir el majordom, lliurant-me el sobre amb la meva setmanada, idèntic al de cada divendres—. Els senyors m'han demanat que li doni això. I que li digui que, de moment, no cal que torni.

Crec que va ser en aquell moment quan vaig comprendre que allò que passava era greu de debò.

—Fins quan? —vaig preguntar

—Serà millor que parli amb el senyor Jaume o la senyora Adela —va continuar—. Ells li trucaran quan ho creguin oportú i li donaran instruccions. Per descomptat, m'han demanat que li digui que tindrà la seva setmanada disponible cada divendres. Només cal que vingui i jo mateix li...

L'Armand parlava amb un to neutre, professional, sense cap emoció. Em vaig preguntar com ho aconseguia.

—No sap a quin hospital se l’han endut?
—el vaig interrompre.

—Encara que ho sabés, no crec que pogués dir-l’hi.

Vam sortir de la biblioteca en silenci. Ell es va entretenir a apagar el llum i tancar la porta, mentre jo esperava, distret amb els meus propis pensaments. Em meravellava la seva serenitat, aquella manera de semblar tranquil. De vegades em preguntava quina mena de sentiments tenia aquell home, i quan, amb qui, en quines circumstàncies els mostrava.

Vam recórrer el passadís fins al rebedor, i es va acomiadar de mi amb les mateixes paraules de cada dia, que avui sonaven molt més incertes.

—Fins a la propera, Èric.

No vaig esperar ni a entrar a l’ascensor per trucar a l’Hugo. Estava molt preocupat.

Una veu metàl·lica em va informar que el seu mòbil estava apagat o fora de cobertura.

És a dir, fora del món.

Monstre

De vegades el que passa il·lumina els records i dona un nou sentit al passat.

Vaig recordar una cosa.

La tarda abans del «contratemp» de què havia parlat el majordom, l'Hugo em va interrompre mentre llegia.

—No t'avorreixes? —va preguntar.

—De què? De llegir?

—No. Del monstre de la casa.

Llegíem *Frankenstein*. Estàvem arribant al final del capítol on el monstre acaba d'explicar la seva història. Ha jurat diverses vegades venjar-se de tota la humanitat. Se sent sol i horrible. No hi ha cap esperança per a ell. A l'Hugo i a mi ens queia bé.

—Se suposa que el monstre de la casa ets tu? —vaig preguntar.

Va mig somriure.

—No t'agradaria buscar una altra feina?
Una de normal? —va preguntar.

—Ja en tinc una, gràcies.

—Tens una feina de merda amb un cec de merda.

—Saps de què m'avorreixo? Del teu mal humor. I que no facis res per canviar-lo.

—Potser d'aquí poc faré alguna cosa.

—Ah, sí? Quina?

—T'espantaries.

—De debò? No m'espanto fàcilment.

—Igualment prefereixo sorprendre't.

—D'acord. Si necessites ajuda...

—Gràcies, però puc sol.

Em va deixar intrigat, però suposo que no m'ho vaig prendre gaire seriosament.

Potser m'avisava. Potser volia que jo li fes cas.

Potser vaig ser més cec que ell.